

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

04 ינואר 2012

ת"א 38918-12-09

בקשה מס' 6

בפני כב' השופטת, ד"ר מיכל אגמון-גונן

דנאל פתרונות תוכנה מתקדמים בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד יובל גבעון ועו"ד טל פרנקל

המבקשת (התובעת)

נגד

גיל סנפיר
ע"י ב"כ עו"ד אוריין מאמו

המשיב (הנתבע)

החלטה

בבקשה שלפני עותרת המבקשת לאכוף על המשיב, בקנס או במאסר, לפי פקודת בזיון בית המשפט, לציית לצווים הזמניים אשר ניתנו על ידי בית משפט זה במסגרת התיק שבכותרת.

1. הרקע הנדרש לבקשה

המבקשת, דנאל פתרונות תוכנה מתקדמים בע"מ, פיתחה לפני למעלה מ-15 שנים תוכנה בשם דנאל 2000 לתפעול וניהול תיקי ני"ע ומוצרים פיננסיים (להלן: "תוכנת דנאל").

המשיב, גיל סנפיר, משווק תוכנה שלטענת המבקשת מהווה העתקה של תוכנת דנאל (להלן: "תוכנת סנפיר").

המבקשת הגישה תביעה כנגד המשיב בעילות של הפרת זכות יוצרים, גזל סוד מסחרי ועשיית עושר ולא במשפט ובד בבד עם האמור, עתרה לקבלת צו מניעה זמני שיאסור על המשיב: "למכור /או לשווק /או להציג /או לעשות כל שימוש /או לתת שירות תחזוקה /או פיתוח נוסף לתוכנת סנפיר /או תוכנה אחרת הדומה לתוכנת דנאל 2000 של המבקשת".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

04 ינואר 2012

ת"א 38918-12-09

המשיב התנגד לבקשה וטען, כי לא העתיק את תוכנת דנאל ובדיון שהתקיים לפני כבי' השופט זפט ביום 5.1.10 הסכימו הצדדים למינוי מומחה לתוכנות מחשב, אשר יבדוק את שתי התוכנות ויחווה דעתו האם תוכנת סנפיר מעתיקה חלקים מהותיים מתוכנת דנאל. בהתאם לכך, מונה מר גד אופנהיימר כמומחה מטעם בית המשפט.

ביום 24.1.10 הגיש המומחה את חוות דעתו, במסגרתה השווה בין קוד המקור של התוכנות, בין הממשקים של התוכנות ובין בסיס הנתונים.

לעניין קוד המקור מצא המומחה, כי:

"על סמך עיון שלי בהם אני מאשר כי שתי המערכות אכן נכתבו בשפות תכנות שונות לחלוטין ואני קובע כי לא בוצעה העתקה של מרכיב זה של המערכות." (סעיף 1.5 לחוות דעתו).

לעניין הממשקים מצא המומחה, כי:

"..מלבד השוני חסר המשמעות בשם המסך – "הגדרת חשבון" אצל דנאל ו"פרטי לקוח" אצל סנפיר – מצאתי שאכן מדובר במסכים זהים כמעט לחלוטין מבחינות רבות..". (סעיף 2.4 לחוות דעתו).

לעניין בסיס הנתונים מצא המומחה, כי:

"..הזהות היא מלאה לחלוטין מכל הבחינות האפשריות, ובעיקר מבחינת כמות השדות, סך השדות, שמות השדות (למרות תרגומים כאמור לעיל), וסוגי המשתנים..". (סעיף 3.4 לחוות דעתו).

לאור האמור, מסקנת המומחה הייתה, כדלקמן:

"מצאתי כי קוד המקור לא הועתק, הממשק למשתמש כן הועתק, ובסיס הנתונים הועתק גם הוא... תוכנת ספיר מעתיקה חלקים מהותיים מתוכנת דנאל. הן הממשק למשתמש, והן מבנה הנתונים של התוכנה, כל אחד משניהם בפני עצמו הוא חלק מהותי של תוכנת דנאל, ועל אחת כמה וכמה בהצטברותם ביחד. שניהם אכן הועתקו מתוכנת דנאל אל תוכנת ספיר." (סעיף 4 לחוות דעתו).

על רקע האמור, נעתר ביום 15.2.10 כבי' השופט זפט לבקשת המבקשת למתן צו מניעה זמני והורה, כדלקמן:

"ניתן בזה צו מניעה זמני האוסר על המשיב ו/או מי מטעמו ו/או בעבורו למכור ו/או לשווק ו/או להציג ו/או לעשות כל שימוש ו/או

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

04 ינואר 2012

ת"א 38918-12-09

לתת שירות תחזוקה ו/או פיתוח נוסף לתוכנת סנפיר ו/או תוכנה אחרת הדומה לתוכנת דנאל 2000 של המבקשת.

ביום 11.10.10 הגישה המבקשת בקשה לפי פקודת בזיון בית משפט, היא הבקשה שלפני. לטענת המבקשת, במהלך חודש מאי 2010 נודע לה כי המשיב המשיך לשווק ולהציע למכירה את תוכנת סנפיר או גרסה מעט שונה של תוכנת סנפיר, זאת תוך שהוא מפר ביודעין ובאופן בוטה את צו המניעה הזמני.

המשיב טען בתגובה, כי פיתח תוכנה שונה מתוכנת סנפיר (להלן: "פינאנסר החדשה"), אשר הינה תוכנה עצמאית, מקורית וחדשה, בעלת שפת פיתוח ועיצוב שונים לחלוטין הנבדלת בתכונותיה מהשפה והעיצוב של תוכנת דנאל, זולת העובדה היחידה, כי היא מספקת פתרון כולל לתפעול וניהול תיקי ני"ע ומוצרים פיננסיים.

ביום 21.2.11 הורתי כי מר גד אופנהיימר, המומחה מטעם בית המשפט, ישווה בין תוכנת סנפיר הראשונה, תוכנת פינאנסר החדשה ותוכנת דנאל ויחווה את דעתו באשר לדמיון בין התוכנות, הן לעניין הממשקים והן לעניין בסיס הנתונים.

ביום 2.6.11 הומצאה חוות דעת המומחה לתיק בית המשפט.

לעניין הממשקים מצא המומחה, כי:

"ההשוואה בשלב הנוכחי בין מערכת דנאל לבין מערכת פינאנסר החדשה מעלה מסקנות שונות. כבר לא ניתן לומר כי קיים דמיון בין מערכת דנאל לבין מערכת פינאנסר ברמה המקרבת את המערכות לרמה של זהות מוחלטת כפי שמצאתי בהשוואה שערכתי בשלב א' בין מערכת דנאל לבין מערכת סנפיר הקודמת. חלק מהמסכים הם כעת שונים למדי, יש בהם שוני מסוים במיקום השדות, אין בהם כבר הצגה של שדות מסוימים אותם פיתחה דנאל בשעתו רק לצורך לקוחות ספציפיים (כדוגמת הנתון "סגנון חיים"), אורך השדות כבר אינו זהה.. יחד עם זאת יש לציין כי חלק הארי של השינויים הוא בגדר של שינויים של צורה ועיצוב חיצוניים, והם לגמרי לא בגדר שינויים פונקציונאליים." (סעיף 4.3 לחוות דעתו).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

04 ינואר 2012

ת"א 38918-12-09

ובהמשך:

"כאשר אני משווה ממשקי משתמש של מערכת פינאנסר החדשה (כמו גם את מערכת סנפיר הישנה), לממשקי המשתמש של מערכת דנאל מבחינת דרכי הביצוע, שיטות העבודה והפונקציונאליות (להלן "רמת האיך"), אני מוצא דמיון רב. הוצגו לי על ידי דנאל מספר דברים מהם עולה כי ברמת האיך יש גם במערכת פינאנסר החדשה לא מעט מרכיבים שהם זהים לאותם מרכיבים במערכת דנאל. זהות זו איננה יכולה להיות צירוף מקרים או תוצאה של אפיון מקורי של מערכת חדשה מאפס. הזהות יכולה לנבוע מתוך רצון להגיע למערכת דומה ככל האפשר למערכת דנאל, אולי כדי להקל על המשתמשים לעבור ממערכת למערכת, אולי מרצון לחסוך את הזמן הרב הנדרש לביצוע אפיון מקורי, ואולי מסיבה אחרת.. " (סעיף 4.6 לחוות דעתו).

לעניין בסיס הנתונים מצא המומחה, כי:

"ניכר כי דנאל (צ.ל: סנפיר – מ' א' ג') שינתה את הטבלאות על ידי שינויים רבים בסדר הופעת השדות, שינויים באורך השדות, ושינויים בשמות השדות.. יצוין כי צורת החלוקה לטבלאות, דהיינו ההחלטה איזה נתונים יהיו בטבלה א', איזה בטבלה ב', ואיזה בטבלה ג' וכיו"ב, לא השתנתה והיא נותרה דומה לצורת החלוקה של מערכת דנאל. למרות שאני מעריך כי החלוקה הזו נובעת מאי עריכת אפיון חדש למערכת פינאנסר, אני סבור כי בהבדל למסקנות בנושא בשלב צו המניעה (שלב א'), אין לראות בדמיון הקיים בין טבלאות דנאל לטבלת פינאנסר החדשה העתקה." (סעיפים 4.11.1 ו-4.11.2 לחוות דעתו).

המומחה מסכם את חוות דעתו, כדלקמן:

"למרות שחלו שינויים מאז חוות דעתי הקודמת בשלב הבקשה לצו מניעה, עדיין אלמנטים רבים הנכללים בממשקי מערכת פינאנסר החדשה מעידים כי היא איננה פרי אפיון פונקציונאלי חדש מ scratch – לגמרי לא. יש כאן יותר מ"השראה" או "השפעה" של מערכת דומיננטית בשוק כמערכת דנאל אשר בוודאי גם מכתובה במידה רבה את הסטנדרטים ואת דרישות הלקוחות. גם מערכת פינאנסר החדשה, כמו גם מערכת סנפיר הישנה, נסמכת במידה רבה על האפיון של מערכת דנאל וניכר כי גם מערכת פינאנסר החדשה הוכנה במכוון כדי שתהיה דומה למערכת דנאל, דבר שיאפשר גם מעבר והסבה פשוטים יחסית. כאשר אני משווה בין מערכת דנאל לבין מערכת פינאנסר החדשה באותו סולם מ-0 עד 10 האמור לשקף את מידת הדמיון בין ממשקי המערכות, מידת הדמיון כיום היא לדעתי בין 6 ל-7.. " (סעיפים 5.1-5.2 לחוות דעתו).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

04 ינואר 2012

ת"א 38918-12-09

ביום 1.1.12 נערך דיון בבקשה לבזיון בית משפט במעמד הצדדים ובמהלכו נחקר המומחה על חוות דעתו. כן נחקרו מר דני גז, מנהלה של המבקשת ומר גיל סנפיר, המשיב. לאחר החקירות, סיכמו הצדדים את טענותיהם לפני בעל-פה.

2. טענות הצדדים

המבקשת טוענת, כי חרף הוראותיו המפורשות של צו המניעה, המשיב משווק את תוכנת פינאנסר החדשה, אשר אף היא, כקודמתה, מהווה העתקה של תוכנת דנאל. לטענתה, בלתי מתקבל על הדעת שתוך שלושה חודשים פיתח המשיב תוכנה חדשה לחלוטין ואכן מסתבר כי בתוכנת פינאנסר החדשה נערכו שינויים קוסמטיים בלבד, באותם אלמנטים שהמומחה קבע בחוות דעתו כי הועתקו. לטענת המבקשת, הדמיון בין תוכנת פינאנסר החדשה לבין תוכנת דנאל איננו מחוייב המציאות.

המשיב טוען, כי צו המניעה הזמני אסר על פיתוח נוסף של הרכיבים בתוכנת סנפיר, אשר נמצאו מפריס את תוכנת דנאל, אולם הוא אינו אסר על פיתוח נוסף המבוסס על קוד המקור, שלא נמצא מפר. מכל מקום, ככל שקיים דמיון בין תוכנת פינאנסר החדשה לבין תוכנת סנפיר, הרי שמקורו בקוד המקור, אשר לגביו, כאמור, נקבע כי אין הוא מפר את תוכנת דנאל. לטענתו של המשיב, הדמיון בין תוכנת פינאנסר החדשה לבין תוכנת דנאל הוא רק בממשקים, שהוא רק רכיב אחד מתוך שלושת הרכיבים אשר נבחנו על ידי המומחה בחוות דעתו המקורית, וכאשר מביאים בחשבון כי קיימת רמת דמיון בלתי נמנעת ברכיב זה בהתחשב בהגבלות רגולטוריות וברצון מתחרה חדש לאפשר ללקוחות המתחרה הגדול יותר הסבה קלה מהמערכת הנפוצה בשוק, אזי מן הראוי לקבוע כי אין המדובר בהעתקה ומכאן שתוכנת פינאנסר אינה מבזה את צו המניעה הזמני.

3. בזיון בית משפט – המסגרת הנורמטיבית

פקודת בזיון בית משפט המנדטורית משנת 1929 היא מקור הסמכות לבקשה לאכוף צו בית משפט על דרך של הפעלת המנגנון שבפקודת הבזיון. בסעיף 6(1) לפקודה נקבע, כי לבתי המשפט "הסמכות לכופ אדם בקנס או במעצר לציית לכל צו שניתן על ידם

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

04 ינואר 2012

ת"א 38918-12-09

והמצווה לעשות את המעשה או האוסר לעשות כל מעשה."

ברע"א 3888/04 מלכיאל שרבט נ' שלום שרבט, פ"ד נט(4) 49 (2004), סקרה כב'

השופטת ארבל את מהותו של הליך הביזיון והשיקולים להפעלתו, כדלקמן:

"בית-משפט זה, בשורה ארוכה של פסקי-דין, ראה בהליך לפי סעיף 6 לפקודה הליך המצוי בתחום הדמדומים שבין הליך אזרחי "רגיל" להליך פלילי. ההליך נושא אופי מיוחד, באשר אינו מטיל אחריות פלילית, אך הוא גם אינו הליך אזרחי "טהור" במובנו הרגיל. אין הוא עונשי במהותו, ומטרתו העיקרית להביא לאכיפת ההחלטה השיפוטית במבט צופה עתיד. הסנקציה בהליך זה היא סנקציה של כפייה. ויודגש: עניינו של ההליך במישור היחסים שבין הצדדים המתדיינים, ואין הוא מיועד להטיל דופי במפר הצו או לפגוע בו..

הליך הביזיון נחשב הליך אכיפה קיצוני מאחר שהסנקציה בעקבותיו – קנס או מאסר – עשויה להיות קשה ופוגעת, ולכן מקובל לראות בו הליך שיוזרי, לאחר שההליכים האחרים האפשריים נבחנו או מוצו. פסיקתו של בית-משפט זה חזרה והדגישה כי השימוש בכלי אכיפתי זה שפגיעתו עשויה להיות קשה צריך להיות מוגבל רק למקרים מתאימים, וכי אין להיזקק להליכי ביזיון בית-המשפט כאשר קיימת דרך אחרת לביצוע ההוראה השיפוטית". (שם, עמ' 57-58).

מאחר שמדובר בהליך בעל אופי פלילי, רמת ההוכחה הנדרשת לצורך חיוב צד לפי הפקודה היא גבוהה מזו הנדרשת בהליך האזרחי (ראו א. הרנון **ביזיון בית משפט על ידי אי ציות** (תשכ"ה) בעמוד 295).

4. האם תוכנת פינאנסר מבזה את צו המניעה הזמני

כאמור לעיל, שלושה משתנים נבחנו על ידי מומחה בית המשפט במסגרת חוות הדעת שערך לצורך הדיון בבקשה לצו מניעה זמני: ממשק המשתמש, בסיס הנתונים וקוד המקור. מחוות דעתו הנוכחית של המומחה עולה, כי בכל הנוגע לתוכנת פינאנסר החדשה, נותר דמיון בפרמטר אחד והוא ממשק המשתמש.

ממשק המשתמש, ביחד עם המסכים הוויזואליים, הטקסטים, התפריטים והאלמנטים הגראפיים, מהווה חלק ממרכיב של התוכנה המכונה בפסיקה "המראה והתחושה" (look and feel). מאחר שתוכנות הן לא רק יצירות, אלא גם כלי עבודה לביצוע משימות על ידי בני אדם באמצעות מחשב, בתי המשפט אינם נוטים להגן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

04 ינואר 2012

ת"א 38918-12-09

באותה מידה ובאותו היקף על רכיב "המראה והתחושה". הדברים מקבלים משנה תוקף, כאשר המדובר בתוכנות הפעלה ותוכנות יישומיות, כבענייננו, שאז הדמיון יכול לנבוע מדרישות המשתמשים ומן הצורך של התוכנות למלא פונקציות דומות. הרציונאל בצמצום ההגנה במקרים אלו, הוא כי הגנה רחבה מדי עלולה להביא לכך שמשתמשים בתוכנה יישומית כלשהי "ינעלו" על התוכנה ללא כל אפשרות לעבור לתוכנה מתחרה. מצב כזה מנוגד לעקרונות התחרות החופשית ויש בו משום תמריץ שלילי ליצירה, בניגוד למטרת דיני זכות יוצרים (ראו הסקירה על תוכנות מחשב בספרו של טוני גרינמן, **זכויות יוצרים** (מהדורה שנייה מעודכנת על פי חוק זכות יוצרים, התשס"ח – 2007), כרך א' עמ' 199-208).

בענייננו, כאמור, המדובר בתוכנה יישומית לתפעול וניהול תיקי ניירות ערך וגם המומחה מציין בחוות דעתו, כי בחלק מהאלמנטים אין למתכנן המערכת ולמי שמעצב את ממשקיה וטבלאותיה מידה בלתי מוגבלת של חופש או מקום לאין סוף מקוריות, ובלשונו:

"כאשר מדובר במערכות אשר תחום הכיסוי שלהן ויעדיהן דומים מאד מבחינה מהותית ופונקציונאלית, קיום רמת דמיון מסוימת הוא בלתי נמנע. הפונקציונאליות והיעילות הנדרשת מהמערכות מכתיבים חלק מסוים מהעיצוב הן מבחינת הנתונים הנדרשים לצורך הפעילות, ובאופן חלקי גם את סדר הצגת פרטי המידע ואף את הלוגיקה הפנימית של המערכת. בחלק מאלמנטים אלה אין למתכנן המערכת ולמי שמעצב את ממשקיה וטבלאותיה מידה בלתי מוגבלת של חופש או מקום לאין סוף מקוריות, שכן ככלות הכל מדובר בתכנון של כלי עבודה פונקציונאלי מסחרי למטרות מוגדרות, ולא ביצירת אמנות.

ומהכלל אל הפרט: הן המערכת של דנאל והן שתי המערכות של סנפיר מיועדות לאותו סוג של פעילות, אצל אותו מגזר במשק, ועל מנת שתהיינה שימושיות ומבוקשות, עליהן לענות על אותם צרכים של המשתמשים, ולבצע "בגדול" את אותן פונקציות.

גם העובדה שבלב המערכות של דנאל ושל סנפיר נתונים המתקבלים מצד שלישי במבני נתונים אשר הם סטנדרטים וקבועים כדוגמת מספרי ניירות הערך, שמות ניירות הערך ושעריהם תורמת לכך כי במסכים מסוימים אין מרווח תמרון בלתי מוגבל לאופן הצגת הנתונים, אם כי חופש מסוים קיים גם כאן.

אלמנט נוסף התורם גם הוא במשהו לכך כי יהיה דמיון מסוים בין המערכות הוא החובה להתייחס בכל מערכת לדרישות של חוקי מדינה ספציפיים.. וכן להוראות הרגולטורים הרלוונטיים לתחום..

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

04 ינואר 2012

ת"א 38918-12-09

(סעיפים 4.4 ו-4.5 לחוות דעתו. ראו גם חקירתו הנגדית, עמ' 10 ש' 4-10).

יש לזכור גם, כי תוכנת דנאל הייתה מאז שפותחה המערכת השלטת והנפוצה בשוק, שלה נתח השוק הגדול ביותר. לאור האמור, מובן כי המשיב ביקש לפתח תוכנה חליפית לתוכנת דנאל, אשר "המראה והתחושה" שלהן תהייה קרובה ככל הניתן לזו של תוכנת דנאל, כפי שאף הודה מפורשות בדיון לפני:

".. אנחנו פיתחנו את מערכת פיננסר על פי דרישה של הלקוחות, מה שקורה שאנו רוצים להעביר מדנאל אלינו, אנו רוצים שיהיה ללקוחות כמה שיותר קל לעבור אלינו, על מנת להגדיל את הסיכוי, שיעברו אלינו וגם לקוח שמתחיל לעבוד עם המערכת שלנו אנו רוצים לעזור לו ולהראות לו מה שאתה הכרת בדוח פרופורציות אצלנו זה דוח עמידה במדיניות כל כפתור זה אחרת..". (ראו עמ' 16 ש' 13-17).

בהליך העיקרי ידרש בית-המשפט לשאלה עד כמה מותר, כאשר לא הועתק קוד המקור, לעשות שימוש בממשקים ובמסכים של תוכנה קיימת, לצורך חדירה לשוק וכדי להקל על משתמשים פוטנציאליים. בבקשה לביזיון בית משפט יש להראות באופן חד משמעי כי צו בית המשפט לא בוצע או כי נעשתה פעולה בניגוד לו. במקרה זה מתעוררת שאלה דומה לזו המתעוררת בתיק העיקרי. שאלה זו אין מקומה בבקשה לביזיון בית משפט ולאור האמור אין מקום לקבוע כי תוכנת פיננסר החדשה מפרה את צו המניעה הזמני.

4. סוף דבר

הבקשה נדחית.

המבקשת תשלם למשיב הוצאות הבקשה ושכ"ט עו"ד בסך 15,000 ₪.

ניתנה היום, ט' טבת תשע"ב, 04 ינואר 2012, בהעדר הצדדים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

04 ינואר 2012

ת"א 38918-12-09

דר' מיכל אגמון-גונן, שופטת